

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 7. studenog 2022.

Analiza presude

Vlahov protiv Hrvatske
br. zahtjeva 31163/13

povreda čl. 11. Konvencije – sloboda udruživanja

Domaći sudovi nisu dostatno obrazložili kaznenu osudu sindikalnog povjerenika koji je odbio učlaniti 15 carinskih službenika u svoj sindikat

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, 5. svibnja 2022. presudio je da je podnositelju povrijeđeno pravo na slobodu udruživanja zajamčeno člankom 11. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija) jer miješanje u to pravo nije bilo nužno u demokratskom društvu.

Dok je obnašao dužnost sindikalnog povjerenika Carinskog sindikata Hrvatske, Podružnice Carinarnice Šibenik (dalje u tekstu: „CSH”), podnositelj zahtjeva odbio je učlaniti 15 carinskih službenika koji su zatražili učlanjenje u ovu sindikalnu podružnicu. Prema navodima podnositelja zahtjeva, on je tu odluku donio u dogovoru s ostalim članovima sindikata kako se ne bi povećao broj članova CSH-a i kako bi spriječio manevar poslodavca da u sindikat uključi nekoliko „svojih ljudi”, čime bi promijenio upravljačke strukture unutar sindikata. Ubrzo nakon toga, sazvana je izvanredna sjednica CSH-a na kojoj je donesena odluka o razrješenju podnositelja s položaja sindikalnog povjerenika zbog odbijanja prijave za članstvo petnaest potencijalnih članova. CSH je podnijela i kaznenu prijavu protiv podnositelja zahtjeva zbog kaznenog djela iz članka 109. Kaznenog zakona (Narodne novine br. 110/1997) - sprječavanje građana da se učlane u sindikate. Općinski sud u Šibeniku u kaznenom postupku je pročitao je iskaze svjedoka pribavljene tijekom istrage, a odbio je podnositeljev zahtjev za ispitivanje tri dodatna svjedoka. Proglasio je podnositelja krivim za djelo koje mu je stavljeno na teret uz kratko obrazloženje da među strankama nije bilo sporno da je podnositelj zahtjeva spriječio petnaest potencijalnih članova da se učlane u šibensku podružnicu CSH-a što je očito bilo u suprotnosti s Ustavom i mjerodavnim domaćim pravom, kao i sa Statutom CSH-a. Županijski sud je odbio podnositeljevu žalbu i potvrdio prvostupanjsku presudu. U ustavnoj tužbi, podnositelj je isticao da su odluke nižih sudova postavile opasan presedan prema kojem bi svaka osoba imala pravo učlaniti se u bilo koji sindikat ili drugu udrugu bez obzira na želje ili interese postojećih članova tog sindikata ili udruge. Ustavni sud je odbio podnositeljevu ustavnu tužbu kao neosnovanu potvrdivši obrazloženje za njegovu osudu.

Pred Europskim sudom, podnositelj zahtjeva je tvrdio da mu je povrijeđeno pravo na slobodu udruživanja jer je kazneno osuđen zbog odbijanja učlanjenja novih članova u šibensku podružnicu CSH-a.

Europski sud je utvrdio da kaznena osuda zbog neučlanjivanja novih članova u sindikat predstavlja miješanje u podnositeljevo pravo na slobodu udruživanja, a koje pravo je bilo propisano zakonom (člankom 109. Kaznenog zakona) i težilo je legitimnom cilju zaštite prava i sloboda drugih, odnosno zaštititi prava petnaest potencijalnih članova da na udruživanje bez neopravdanog ometanja.

Europski sud je zatim ispitao je li to miješanje bilo nužno u demokratskom društvu.

Članak 11. Konvencije ne štiti samo slobodu radnika da biraju hoće li se pridružiti određenom sindikatu ili ne, već i slobodu sindikata da bira svoje članove. Naime, članak 11. ne može se tumačiti kao nametanje obveze udrugama ili organizacijama da prime sve one koji se žele učlaniti jer bi to bilo suprotno samoj biti slobode udruživanja. Vjerske zajednice i političke stranke mogu regulirati svoje članstvo i primiti samo one osobe koje dijele njihova uvjerenja i ideale, stoga i sindikati imaju pravo birati svoje članove. Drugim riječima, pravo na učlanjenje u sindikat "radi zaštite svojih interesa" ne može se tumačiti kao davanje općeg prava na učlanjenje u sindikat po vlastitom izboru bez obzira na pravila sindikata. Međutim, to vrijedi samo kada je udruga ili sindikat privatno tijelo neovisno od države i ne primjenjuje sporazum o obveznom članstvu radnika u sindikatu ([Udruženo društvo strojovođa i vatrogasaca \(ASLEF\) protiv Ujedinjene Kraljevine](#), st. 39. i 40.)

Europski sud je ponovio da iako država ugovornica ima široku slobodu procjene pri izboru mjera kojima će osigurati usklađenost s člankom 11. Konvencije, ona je pri donošenju tih mjera obvezna uzeti u obzir načela utvrđena u sudskoj praksi Europskog suda ([Demir i Baykara protiv Turske](#) [VV], st. 144.). Država mora zaštititi pojedinca od bilo kakve zlouporabe dominantnog položaja od strane sindikata. Takva zlouporaba postoji u slučajevima kada isključenje ili izbacivanje iz sindikata nije u skladu s pravilima sindikata ili kada su pravila u cijelosti nerazumna ili proizvoljna, ili kada posljedice isključenja ili izbacivanja dovode do iznimnih poteškoća ili kada se radi o diskriminatornom postupanju protiv kojeg je država dužna poduzeti stvarne i djelotvorne mjere zaštite ([Danilenkov i drugi protiv Rusije](#), st. 124.).

Europski sud ispituje je li tužena država izvršavala svoje diskrecijske ovlasti razumno, pažljivo i u dobroj vjeri, je li miješanje bilo „razmjerno legitimnom cilju kojemu je težilo” i jesu li razlozi koje su državna tijela navela da bi ga opravdala bili „relevantni i dostatni”. Pritom Europski sud provjerava jesu li državna tijela primijenila standarde koji su u skladu s načelima sadržanima u Konvenciji i jesu li svoje odluke temeljila na prihvatljivoj ocjeni relevantnih činjenica ([Zhdanov i drugi protiv Rusije](#), st. 141.).

Sindikatu u kojem je podnositelj zahtjeva obnašao funkciju sindikalnog povjerenika, bio je neovisan i samostalan, nije imao javne ovlasti, članstvo u njemu bilo je isključivo dobrovoljno, glavni izvor prihoda bila je članarina i nije primao izravnu financijsku potporu od države ni druga javna sredstva. To nije bio jedini sindikat koji zastupa carinske službenike i nije postojao sporazum o obveznom članstvu radnika u sindikatu u tom području. S obzirom na to, Europski sud je zaključio da petnaest potencijalnih članova nije trpjelo bilo kakvu posebnu štetu ili poteškoće u smislu svojih životnih potreba ili uvjeta zaposlenja zbog nemogućnosti da se pridruže podnositeljevu sindikatu budući da su se mogli slobodno pridružiti drugom postojećem sindikatu i/ili osnovati vlastiti sindikat ili zaštititi svoja prava u sudskom postupku u vezi s uvjetima svojeg zaposlenja. Osim toga, nije bilo naznaka da je petnaest potencijalnih članova bilo podvrgnuto diskriminatornom postupanju niti da su ta pravila ili Statut sindikata bili nerazumni ili proizvoljni.

Ocjenjujući jesu li državna tijela primijenila standarde koji su u skladu s načelima sadržanima u Konvenciji i jesu li svoje odluke temeljila na prihvatljivoj ocjeni relevantnih činjenica, Europski sud je zaključio da je obrazloženje domaćih sudova bilo je vrlo sažeto i u njemu nije pojašnjeno je li podnositelj postupao u skladu sa Statutom CSH-a, mjerodavnim domaćim pravom i člankom 11. Konvencije.

Konkretno, domaći sudovi nisu pojasnili činjenicu da je na temelju položaja sindikalnog povjerenika podnositelju zahtjeva u relevantno vrijeme dodijeljeno pravo da poduzima radnje za zastupanje sindikata i zaštitu interesa njegovih članova, nisu pojasnili ni interne odnose u CSH-u i njihove učinke na želju petnaest potencijalnih članova da postanu članovi tog sindikata i odluku podnositelja zahtjeva da ne prihvati njihovo učlanjivanje. Domaći sudovi su odbili podnositeljev prijedlog da se izvedu daljnji dokazi koji su mogli rasvijetliti okolnosti u kojima se petnaest potencijalnih članova željelo pridružiti sindikatu, uz obrazloženje da je njegov prijedlog nebitan, što se ne može smatrati pravilno obrazloženom odlukom ([Kuveydar protiv Turske](#), st. 44.).

Slijedom navedenog, uzimajući u obzir nedostatno obrazložene odluke domaćih sudova, njihov postupovni propust da ispituju sve relevantne okolnosti predmeta u svjetlu načela utvrđenih u sudskoj praksi Europskog suda, a s obzirom da potencijalni članovi nisu pretrpjeli nikakvu posebnu štetu ni diskriminatorno postupanje od strane podnositelja zahtjeva, Europski sud je utvrdio da miješanje u podnositeljevo pravo na slobodu udruživanja nije bilo nužno u demokratskom društvu.

Stoga je došlo do povrede članka 11. Konvencije.

Za utvrđenu povredu, Europski sud je podnositelju dosudio pravednu naknadu u iznosu od 5.000,00 eura na ime neimovinske štete te 53,00 eura na ime troškova i izdataka.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2022. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskom sudom za ljudska prava